

ጋዜጣዊ መግለጺ ላዕለዎይ መሰጋገሪያ አካል ፖላኔ

ፖሊቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ፡ ብወርሒ ለካቲት 2020 ብዕድመ ነፍሰሄር ብርሃነ ወልደገብርኤል አካያዲ ትምህርትን ሕትመትን ማሕበር ኤርትራ ክብገስ እንክሎ፡ “ጥርናፊ ፖሊቲካዊ ሓይልታት ብምርግጋጽ፡ ህዝብን ሃገርን ነድሕን” ኣብ ትሕቲ ዝብል ቴማ፡ ድምጽን ተግባርን ደምበ ተቓውሞ ብምሕባር፡ ኣብ ልዕሊ ምልኪ ዓወት ንምርግጋጽ እዩ።

እዚ ዕማም’ዚ ምስ ኣተሃላልዎ ብዝሒ ውድባትን ፍልልያት ኣተሓሳስባን፡ ኣብ ተመክሮ ከም እተራእዮ፡ ብቐሊሉ ክሳለጥ ዝኸእል ኣይነበረን። ይኹን’ምበር ኣብ ወርሒ ሓምሌ 2020 ብዝተገብረ ስምምዕ፡ መስርሕ ሓባራዊ ዕዮ፡ ብመድረኻት ከም ዝከፋፈል ብምግባር ምውህሃዳዊ መድረኽ ጀሚሩ፤ ብሚያዝያ 2022 ከኣ ናብ ሰፊሕ ጽላል ንምስግጋር ብመትከል ኣብ ስምምዕ ተበጺሑ።

ተመክሮ መድረኽ ምውህሃድ፡ ንኣካላት ፖላኔ ምልላይ ጥራይ ዘይኮነ፡ ዝተወሃሃደ ዕማማት ንምክያድ፡ ኣተሓሳስባ ሓድሕድ ንምርዳእን፡ ንምጽውዋርን ሓጊዙ እዩ። ብዓቢኡ ከኣ እዋናዊ ጠለብ ህዝብና ንዝኾነ ኣድላይነት ምልጋስ ምልካዊ ስርዓትን፡ ንልዑላውነት ኤርትራ ኣብ ሓደጋ ዘሳጥሐ ወስታታቱን፡ ከምኡ’ውን ነቲ ህዝብና ኣብ ትሕቲ ምልኪ ዘሕልፎ ዘሎ መሪር ስቓያት፡ ሓባራዊ ግንዛቤ ክህሉ ኣኸኢሉ እዩ። ኣብዚ መዳይ’ዚ ንጉዕዞ ሓባራዊ ዕማም ዝዓናቐፈ፡ ንመስርሕ ምምስራት ሰፊሕ ጽላል ከኣ ዘደናገዮ ፍልልያት ከም ዝጸንሐ ዝሕባእ ኣይኮነን። እቲ ስምምዕ ዝተገብረሉ ምምስራት ሰፊሕ ጽላል ክትግበር ኣይተኸእለን። ግንከ ውድቀት ናይቲ ዝጀመረ ሓባራዊ መስርሕ ከም ዓብላሊ ምርጫ ፖላኔ ኣይተወስደን። ስለ’ዚ ከኣ ፊትሊ ርክባትን ዝምድናታትን ከይተበትከ ዘተ ቀጺሉ። ስምምዕ ኣብ ዘተረኸበሎም ጉዳያት ጥራይ እናተሰርሐ፤ ንልዝብን ዓሚቕ ምይይጣትን ሰፊሕ ዕድል እናተዋህበ ምቕጻል ተኸኢሉ።

ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ናብ ምቕም ሓደ ሰፊሕ ጽላል ዘሰጋግር ግዝያዊ ሓባራዊ መሪሕነት ንኸቀውም ኣብ ስምምዕ ተበጺሑ ኣብ ጽንብል 02 መስከረም 2023 ተነቢቡ። እንተኾነ ግን ወከልቲ ኤሃባዲሊ ብምኸንያት መጻውዒ ስም ክቐጽሉ ከም ዘይክእሉ ስለ ዝገለጹ ሰለስቲኡ ኣካላት ን 2 ወርሒ ድሕሪ ምጽባዩ ኣርባዕቲኡ ኣካላት ኣብ ዕለት 03 ሕዳር 2023 ብመጽውዒ ስም ክፈላለ ከም ዘይኮነ ኣረጋጊጹ 4 ኣማራጺ ኣስማት ሒዙ ዕለት 10/11/23 ሓዲኡ ስም ከጽድቕሞ ሓባራዊ መደብ ዕዮ ንምትግባር ክዋፈር ተረዳድኡ። ኣብ ውሽጢ እቲ ሰሙን ኣብ ኤሃባዲሊ ዝነበረ ፍልልይ ኣብ ስም ጥራሕ ከም ዘይነበረ ዘርኢ መግለጻታት ተጋህደ።

ዕለት 10 ሕዳር (November) 2023 ኣብ እተኸየደ ኣኼባ ወከልቲ ኤሃባዲሊ ኣብ ውሽጢ ኤሃባዲሊ ገለ ዘይምርድዳዳት ተፈጢሩ ከምዘሎ ብምግላጽ፡ ኣብ ተጀሚሩ ዘሎ ሰፊሕ ጽላል ናይ ምምስራት መስርሕ ንግዚኡ ሓቢሮም ክቐጽሉ ከምዘይምጃኖም ኣፍለጡ። ስለዚ ከኣ እቶም ዝተረፉ ሰለስተ ኣካላት ኣብ

ዝቕጽል ዕማማቶም ዓወትን አሳልጦን ክረኽቡ ተመንዮም ተሰናቢቶምና አለዉ። ንሕና'ውን ኣብ ሓጺር ግዜ ሽግርም ፈቲሖም ምሳና ክቕጽሉ ዘሎና ሰናይ ትምኒት ገሊጽናሎም።

እቶም ዝተረፉ ኣካላት ናይዚ ጥርናፊ ማለት ኤርትራዊ ስሙር ሃገራዊ ግንባር (ኤስሃግ)፣ ሰልፊ ደሞክራሲ ህዝቢ ኤርትራ (ሰዲህኤ)። ደሞክራሲያዊ ውድብ ዓፋር ቀይሕ ባሕሪ (ዲውዓቀባ) ላዕለዋይ መሪሕነቶም ኣብ ዝተፈላለዩ ቤት ጽሕፈታት መዚዞም ብኣቦ መንበርነት ሓው ገረዝጊሄር ተወልደን ምክትሉ ሓው ያሲን ዓብደላን እናተመርሑ ካለኣት ኣርባዕተ ኣብያተ ጽሕፈታት መስሪቶም ላዕለዋይ መሪሕነታዊ ኣካል ፖለቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ ብዝብል ስም ተጠርኒፎም ክሰርሑ ጀሚሮም ከምዘለዉ ንኹሉ ደለይ ፍትሕን ለውጥን ከነበሰር ንፈቱ።

ላዕለዋይ መሪሕነታዊ ኣካል ዝምርኩሱሎም ሃገራዊ መበገስታት ከኣ እቲ ብወርሒ 1, 2023 ተሓዲሱ ዝጸደቐ መሰረታዊ ስምምዕ ኮይኑ፡

- ስርዓት ህግደፍ ብምእላይ፣ ቅዋማውን ዲሞክራሲያውን ስርዓት ምትካል፣
- ሓድነት ህዝብና ምርግጋጽ
- ነጻነትን ልዑላውነትን ሃገርና ምዕቃብ
- መሰል ህዝብና ምውሓስን ምሕላውን ዘጠቓልል እዩ።

ንዝሓለፈ ልዕሊ ሰላሳ ዓመታት ዲክታቶርያዊ ስርዓት ህግደፍ ኣብ ልዕሊ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ዘውረዶ ዘይተኣደነ ብርስት ከይኣክል፡ ሕጂ ኣብ ንልዑላውነትና ዝፈታተን ኣንጻላልዮና ዘሎ ሓደጋታት ኣብ ግምት ብምእታው፡ ፖለቲካዊ ሓይልታት ኤርትራን ኩሎም ደለይቲ ፍትሕን ሓርነትን ካብ ማንም ግዜ ንላዕሊ ካልኣዊ ፍልልያቶም ኣወንዚፎም ኣብቶም ዓባይቲ ናይ ኣፈርክቡ ዕላማታት ክጠራነፉ ኣለዎም ዝብል ኣምነት ኣለና። ህዝብን ሃገርን ምድሓን ዝብል ናይ ኩላትና ተቓለስቲ ሓይልታት ዕላማ ተግባራዊ ንክኸውን ብዘይካዚ ካልእ ቅኑዕ መተካእታ ኣሎ ኣይንብልን።

ላዕለዋይ መሪሕነታዊ ኣካል ፖሊሲ መጀመርታ እምበር ናይ መወዳእታ ኣይኮነን። የግድስ ምስቶም ካለኣት ተቓለስቲ ሓይልታት ተሻራኹ ኣድማዒ ስራሕ ክሰርሕን ዕምሪ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኣብ ምሕጻር ጭቡጥን ሉሉይን ስራሕ ክሰርሕ ምጂኑ ከም ቀንዲ ዕማሙ ጌሩ ተበጊሱ ኣሎ። ላዕለዋይ መሪሕነታዊ ኣካል ፖሊሲ ቡቶም ሕጂ ተጠርኒፎም ዘለዉ ኣካላት ጥራሕ ኩሉ ሽግር ህዝቢ ኤርትራ ክፈትሕ እዩ ዝብል ሕልሚ የብሉን። እንተወሓደ ግን ኣብ መስርሕ ምቅልጣፍ ምእላይ ስርዓት ህግደፍ ልሉይ ኣስተዋጽኦ ክገብር ከምዝኽእል ብርእስ ተኣማንነት ተበጊሱ ኣሎ። ምስ ኩሎም ፖለቲካዊ ሓይልታትን ደለይቲ ለውጥን ናይ ምምልላእ ተራ እምበር ናይ ምውድዳር ሸውሃት የብሉን። ስለዝኾነ እምበኣር ተጀሚሩ ዘሎ ምጥርናፍ ኩሎም ተቓለስቲ ሓይልታት ሲቪክ ማሕበራት መንእሰያትን ደቂ ኣንስትዮን ኣብዚ ዉዑይ ናይ ቃልሲ ህምት ካብ ማንም ግዜ ንላዕሊ ሓድነቶም ክጠናኽሩ ብኣኽብሮት ንጽውዕ።

ዓወት ንደሞክራሲያውን ህዝባውን ቃልስታት ህዝቢ ኤርትራ

ውድቀት ንዲክታቶርያዊ ስርዓት ህግደፍ

ዝኸርን ክብርን ንስዉኣትና

17/11/2023